

HUMAN RIGHTS ACTION
AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

Crna Gora
VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
Broj: _____
Podgorica, 18-01-2016. god.

VRHOVNI DRŽAVNI TUŽILAC

Gospodin Ivica Stanković

Podgorica, 18.1.2016. godine

PREDMET: Obustavljanje istrage pokušaja ubistva novinara Tufika Softića

Poštovani gospodine Stankoviću,

obraćamo Vam se povodom odluke Nade Bugarin, zamjenice rukovodioca Višeg državnog tužilaštva u Bijelom Polju, da obustavi istragu protiv dva lica zbog pokušaja ubistva i jednog zbog podstrekavanja na pokušaj ubistva novinara Tufika Softića 1. novembra 2007. godine.

Obavještavamo Vas da Tufik Softić nije iskoristio zakonsko pravo da preuzme gonjenje protiv navedene trojice i tako sudu prepusti da izvrši kontrolu, kako ste nedavno javno rekli, toga da li je Tužilaštvo pravilno i zakonito postupilo, a iz sljedećih razloga:

1. **Viši državni tužilac u Bijelom Polju je odbio da oštećenom Softiću blagovremeno omogući kopiranje spisa predmeta iz izviđaja** - prekrivičnog postupka Ktn. 132/07 (ovi spisi nijesu bili izdvojeni iz predmeta rješenjem sudije za istragu), čime ga je onemogućio da djelotvorno i efikasno ostvari pravo na preuzimanje gonjenja podnošenjem neposredne optužnice ili da pak djelotvorno od sudije za istragu traži preduzimanje dokaznih radnji (čl. 287 ZKP-a, Sl. list CG 49/10).

1.1 Postupajući po zahtjevu za kopiranje spisa od 5.11.2015, zamjenica rukovodioca Višeg državnog tužilaštva u Bijelom Polju Nada Bugarin je tek 25.11.2015. prvo omogućila, a zatim 27.11.2015. punomoćniku Softića, na licu mjesta, suprotno ZKP-u, odbila da dozvoli uvid u spise i njihovo kopiranje. Tek posle obraćanja Vama, Vrhovnom državnom tužiocu, i nakon Vaše intervencije 30.11.2015, na dan kada je isticao rok za preuzimanje gonjenja odnosno podnošenje neposredne optužnice (2.12.2015) punomoćniku Softića je omogućen pristup spisima obima oko 150 stranica. Sprečavanjem da izvrši uvid i kopira spise predmeta iz izviđaja, VDT Bijelo Polje je suspendovalo pravo oštećenog na djelotvorno preuzimanje gonjenja po čl. 287 ZKP-a, onemogućio mu da sudski provjeri odluku tužioca, pa mu je tako prekršeno pravo na pristup sudu (čl. 32 Ustava, čl. 6 st. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima). Tufik Softić je 31.12.2015. godine podnio ustavnu žalbu Ustavnom sudu Crne Gore i zbog ovog propusta.

1.2 Molim Vas da nas obavijestite zbog čega se ovakav propust dogodio i da li će i ko snositi posljedice zbog takvog postupanja, kako bi se ono ubuduće spriječilo.

2. **Na osnovu analize cjelokupnih spisa predmeta, zaključujemo da u ovom trenutku zaista ne postoji dovoljno dokaza za podizanje optužnice.** Međutim, u interesu Tufika Softića i vladavine prava u Crnoj Gori, neophodno je utvrditi odgovornost onih osoba koje su omogućile takvo stanje u ovom predmetu.

Posle punih osam godina od napada na Tufika Softića, neophodno je utvrditi ko je odgovoran zbog toga što je istraga obustavljena, i to bez bilo kakvih indicija da bi mogla biti otvorena protiv istih ili nekih drugih osoba koje su odgovorne za napad.

U ovom pismu Vam dostavljamo razloge zbog kojih se mora smatrati da istraga nije zadovoljila evropski standard djelotvornosti istrage, koji znači da istraga mora biti vođena na način koji omogućava da se otkriju izvršioci i nalogodavci napada. Od Vas očekujemo da utvrdite koje su osobe odgovorne za propuste i obezbijedite da snose odgovornost za to što izgleda da nikada niko neće biti kažnjen za naređivanje i sprovođenje napada na Softića. U protivnom, ovaj slučaj, koji već potvrđuje kritike na račun Crne Gore kao države koja promovise nekažnjivost napada na novinare, postaće i primjer totalne neodgovornosti i nekažnjivosti i državnih službenika zbog profesionalnih propusta koji su nanijeli štetu i Softiću, njegovoj porodici, crnogorskom društvu i ugledu Crne Gore u međunarodnoj zajednici.

Očekujemo od Vas da obezbijedite da se utvrdi da li su i koji državni službenici izvršili krivična djela Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela (čl. 387) i/ili Neprijavlivanje krivičnog djela i učinioca (čl. 386) i/ili Zloupotreba službenog položaja (čl. 416), Nesavjesan rad u službi (čl. 417) ili Protivzakoniti uticaj (čl. 422).

Istraga je pokrenuta protiv tri osobe na osnovu iskaza svjedoka Draška Vukovića koji je taj iskaz u međuvremenu povukao. Molimo Vas za informaciju i o tome da li će Vuković sada biti optužen za krivično djelo Lažno prijavljivanje i/ili Davanje lažnog iskaza.

Istraga pokušaja ubistva novinara Tufika Softića je otvorena tek sedam godina posle napada na njega (1.11.2007. je izvršeno krivično djelo, a istraga je otvorena 18.7.2014).

Državni tužioci u Beranama i Bijelom Polju nijesu djelotvorno sproveli istragu (izviđaj u pretkrivičnom postupku i istragu u krivičnom postupku) iz razloga koje navodimo u nastavku.

- **Državni tužilac u Beranama** nije odmah nakon događaja dao naredbu policiji da izvrši blokadu grada, da bi se spriječilo bjekstvo izvršilaca i pomagača (čl. 243 u vezi čl. 230 ZKP-a, *Sl. list RCG* 47/06);
- **Državni tužilac u Beranama** i istražni sudija nijesu izlazili na lice mjesta, po obavještenju policije, a što je bila njihova dužnost posebno imajući u vidu ozbiljnost napada (čl. 246 ZKP-a, *Sl. list RCG* 47/06);
- **Državni tužilac u Beranama nije obezbijedio da odmah budu saslušana lica koja je Softić iste večeri označio policiji kao sumnjiva**, tj. kao lica koja su mogla imati veze sa napadom (Nikola Božović nije nikada saslušan, Draško Vuković je prvi put saslušan na njegovu inicijativu kod policije i tužioca u Beranama 1.7.2014, Dragan Labudović je prvi put saslušan tek 17.9.2014, nakon otvaranja istrage od strane Višeg državnog tužioca u Bijelom Polju);

- **Državni tužilac u Beranama** nije dao nalog istražnom sudiji da se izvrši pretres stanova, prostorija, automobila i lica koja je Softić označio kao sumnjiva: Dragana Labudovića, Draška Vukovića, Božović Nikole, saslušanje ovih lica (po čl. 247 i 248 ZKP-a ovo je obavezno kada se radi o NN izvršiocu, *Sl. list RCG* 47/06);
- **Državni tužilac u Beranama je saslušao oštećenog Tufika Softića prvi put tek sedam godina posle napada**, 2014. godine, iako je tužilac imao pravo i profesionalnu obavezu da to uradi odmah (čl. 243 ZKP-a, *Sl. list RCG* 47/06);
- **Vuka Babović iz sela Budimlja, vlasnik prostorija u kojima su pronađene palice kojima je navodno pretučen Tufik Softić, nikada nije saslušan kao svjedok** na okolnosti kako su palice dospjele kod njega, ko ih je ostavio u njegovim prostorijama još 2007. godine;
- **Tek 2013. godine je urađena DNK analiza bejzbol palica** kojima je navodno pretučen Softić i upoređivanje sa DNK profilom Softića, iako su palice pronađene još 2007. godine (12.12.2007. je obavljeno njihovo prepoznavanje);
- **Nije odmah pokušano uzimanje DNK materijala napadača sa Softića**, budući da je napadač udario rukom Softića u predjelu njegove ruke (čl. 230 i 243 ZKP-a, *Sl. list RCG* 47/06);
- **Nije urađen DNK profil Dragana Labudovića** i upoređen sa DNK profilom nađenih bejzbol palica, iako je njega Softić označio kao sumnjivog;
- **Državni tužilac u Beranama i policija su propustili da fotografišu povrede Tufika Softića odmah nakon nanošenja** (izgled povreda, tačna lokalizacija, rastojanje, oblik), što je konstatovala u svom nalazu i dr Čukić još 2007. godine, a što je uticalo na precizno utvrđivanje sredstava kojim su povrede nanijete;
- **Nakon otvaranja istrage i kvalifikacije djela kao pokušaj ubistva 2014**, tužilac u Bijelom Polju nije tražio od sudije za istragu određivanje mjera tajnog nadzora prema okrivljenima, kako bi se stvorila mogućnost prikupljanja eventualno novih dokaza (čl. 159 ZKP-a, *Sl. list CG* 49/10);
- **Nejasno je zbog čega u periodu od čak pet godina i šest mjeseci nisu preduzimane** nikakve radnje od strane policije i tužilaštva u Beranama u fazi izviđaja (od 3.3.2008. do 15.08.2013);
- **Nejasno je zbog čega u sledećim periodima nakon otvaranja istrage nijesu preduzimane** nikakve mjerodavne aktivnosti: od 20.10.2014. do 1.04.2015, i od 1.04.2015. do 28.10.2015, kada je istraga i obustavljena.

U periodu kada je izvršen napad na Tufika Softića 2007. godine, važio je Zakonik o krivičnom postupku (*Sl. list RCG* 71/03, 47/06), po kojem je državni tužilac davao obavezujuća uputstva policiji.

Tako po članu 243 ZKP, ako državni tužilac iz same prijave nije mogao ocijeniti da li su vjerovatni navodi prijave ili ako podaci u prijavi nijesu pružali dovoljno osnova da je mogao odlučiti da li će zahtijevati sprovođenje istrage ili ako je do državnog tužioca samo dopro glas da je izvršeno krivično djelo, **a naročito ako je izvršilac nepoznat**, državni tužilac je morao, sam ili posredstvom drugih organa, da prikupi potrebna obavještenja. U tu svrhu državni tužilac je mogao pozvati

podnosioca prijave, prijavljeno lice i druga lica za koja je cijenio da su mogla pružiti relevantne podatke od značaja za odluku po prijavi. Ako nije bio u mogućnosti da to preduzme sam, državni tužilac je morao zahtijevati od policije da prikupi potrebna obavještenja i preduzme druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učinioca (čl. 230, 231 i 236 ZKP).

Državni tužilac je uvijek mogao tražiti da ga policija obavijesti o mjerama koje su preduzeli. Policija je bila dužna da mu bez odlaganja odgovori.

Državni tužilac je mogao, **kad je učinilac krivičnog djela nepoznat**, u skladu sa čl. 247 ZKP, predložiti da istražni sudija preduzme pojedine istražne radnje, ako je, s obzirom na okolnosti slučaja, neophodno ili cjelishodno da se one preduzmu prije pokretanja istrage. Da se istražni sudija nije složio sa tim predlogom, mogao je zatražiti da o tome odluči vijeće (član 24 stav 6 ZKP). Donošenjem Zakonika o krivičnom postupku (Sl. list RCG 57/09), koji je stupio na snagu u cjelosti 1.09.2011, usvojen je tužilački koncept istrage, po kojem je istraga u cjelosti prešla u nadležnost tužilaštva.

Indikativno je da je NVO Akcija za ljudska prava u zahtjevu za pristup informacijama dostavljenom Vrhovnoj državnoj tužiteljki Ranki Čarapić još 2010. godine postavila jasno pitanje: "Da li je državni tužilac preduzimao predistražne radnje u odnosu na lica koja su prethodno prijetila gospodinu Softiću, odnosno u odnosu na lica koja je označio kao vjerovatne izvršioce napada?" Prema tome, VDT-u je još 2010. godine skrenuta pažnja na potrebu da državni tužilac sasluša osobe koje je Softić označio kao sumnjive, odnosno da njega sasluša i provjeri da li su te osobe i saslušane. Međutim, državni tužilac je odlučio da sasluša Softića tek četiri godine kasnije, 2014. godine, kada je pritisak domaće zajednice i međunarodne javnosti postao neumoljiv.

Softić i sumnjive osobe na koje je on ukazao saslušani su po prvi put čak dvije godine posle sastanka koji je 13. marta 2012. održan na inicijativu premijera Igora Lukšića, a na kome su tadašnji direktor Uprave policije Božidar Vuksanović, potpredsjednik Vlade i ministar pravde Duško Marković, VDT Ranka Čarapić, ministar unutrašnjih poslova Ivan Brajović i specijalna tužiteljka Đurđina Ivanović odlučili da rasvjetljavanje i procesuiranje svih slučajeva napada na novinare i medije bude prioritet rada policije i tužilaštva.

Zbog onemogućavanja pristupa sudu, kao i nedjelotvornog sprovođenja istrage ubistva, Tufik Softić je podnio ustavnu žalbu Ustavnom sudu, kojom je zatraženo da sud utvrdi povredu ljudskih prava i sloboda, konkretno prava na pravično i javno suđenje odnosno prava na pristup sudu (čl. 32 Ustava Crne Gore i čl. 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda), pravo na život (čl. 2 Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda), zabrana mučenja (čl. 3 Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda), pravo na djelotvoran pravni lijek (čl. 13 Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda).

Od Vas očekujemo da pokrenete odgovarajuće postupke utvrđivanja odgovornosti državnih tužilaca u ovom predmetu, odnosno ostalih državnih službenika koji su propustili da obezbijede djelotvornu istragu. Državni tužioci koji su postupali u predmetu Tufika Softića su:

1. Jadranka Mićović, zamjenica Državnog tužioca u Beranama (dežurna tužiteljka u vrijeme napada na Softića 2007. godine);
2. Gorica Golubović, rukovoditeljica Osnovnog Državnog tužilaštva u Beranama;
3. Vladan Đalović, zamjenik Državnog tužioca u Beranama (saslušao Draška Vukovića 1.07.2014);
4. Nada Bugarin, zamjenica Državnog tužioca u Bijelom Polju (preuzela predmet 2014);
5. Rifat Hadrović, rukovodilac Višeg Državnog tužilaštva u Bijelom Polju;
6. Funkciju Vrhovnog državnog tužioca u vrijeme izvršenja krivičnog djela i naknadno obavljali su Ranka Čarapić i Veselin Vučković (koji je u svojstvu zamjenika VDT bio

vršilac dužnosti VDT 2007. godine prije nego što je Čarapić 2008. izabrana na tu funkciju, kao i pošto je otišla sa funkcije 2013. godine).

Podsjećamo Vas i da je NVO Akcija za ljudska prava još u maju 2012. godine o nedjelotvornoj istrazi ovog slučaja obavijestila Tužilački savjet (pismo dostupno na internet stranici HRA: <http://www.hraction.org/wp-content/uploads/pismo-TS-15-5-2012-.pdf>) kojim je predsjedavala tadašnja VDT, Ranka Čarapić, zahtijevajući utvrđivanje odgovornosti. Međutim, Tužilački savjet na ovo pismo nikada nije odgovorio, niti je pokrenuo bilo kakav postupak. O tome ste obaviješteni pismom HRA od 21. oktobra 2014. godine.

Ponovo apelujemo na Vas da utvrdite odgovornost državnih službenika za propuste prilikom sprovođenja istrage u ovom slučaju, čime su prekršena osnovna ljudska prava novinara Tufika Softića na život, odnosno djelotvornu istragu pokušaja ubistva, a Crna Gora obilježena kao država koja nije u stanju da uspostavi vladavinu prava i tako spriječi slične napade na novinare.

S poštovanjem,

Dalibor Tomović, advokat
punomoćnik Tufika Softića

Tea Gorjanc-Prelević,
izvršna direktorica HRA

ADVOKAT
mr Dalibor Tomović
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog br. 130 VII, Podgorica
T: +382 69 66 66 66